

Inventering – Runmarö skärgård

Inledning

Inför varje ö-möte skickar Länsstyrelsen ut information om öarna till alla deltagare. Syftet med inventeringen är att ge alla deltagare samma information och utgångspunkt inför mötet. Inventeringen används i uppstarten av workshopen för att starta diskussioner kring utveckling och förändringsarbete.

Allmänt om Runmarös skärgård

Runmarö är en av de större öarna i Stockholms skärgård. Ön tillhör Värmdö kommun och är cirka tre kilometer bred och fem kilometer lång. Runmarö är en av de öar som ligger närmast fastlandet i Värmdö Skärgård, från Stavnäs tar båtresan endast 10 minuter och hit går båtar året om. Här bor runt 250 bofasta varav majoriteten är män, mindre än 35 procent av de bofasta är kvinnor. I hela Värmdö kommun har den bofasta befolkningen på öar utan fastlandsförbindelse minskat med 81 personer mellan åren 2010 och 2013.

Marken på Runmarö ägs till störst del av privatpersoner. En del mark ägs även av Värmdö kommun, bland annat marken där Yacht Club har sin verksamhet. Bebyggelsen karakteriseras som genuin skärgårdsbebyggelse och är till största delen koncentrerad till byar på öns västra och södra sida.

Runmarö är en levande ö som likt många andra skärgårdsöar ökar invånarantalet under sommarhalvåret när fritidsboende kommer ut till sina fritidshus. På somrarna brukar ön besökas av runt 3 000 - 4 000 sommargäster. Här finns omkring 485 fritidshus, med fritidshus avses byggnad klassad som småhus där det saknas folkbokförd befolkning.

Runmarö är en del av en större ö-grupp där även Halvan, Storön, Boholmen, Risselö, Ängsholmen, Runö, Munkö, Bötsholmen, Koholmen, Furuholmen, Långholmen, Storholmen, Näsudden, Aspö, Krokholmen, Granholmen, Ladholmen och Söderholmen ingår samt en del mindre öar längre österut. På västra sidan om Runmarö finns Stora och Lilla Berghamn som också tillhör Runmarö.

Karta över Runmarö och kringliggande öar.

Förr i tiden

På Runmarö bosatte sig människor troligen första gången under medeltiden. De flesta bodde då vid havsvikarna som både erbjöd närhet till havet och fiskenäringen och skyddade mot vinden. Fisket var länge huvudnäring men med tiden kom även lotsnäringen att bli en givande näring för de bofasta. Många av gårdarna och byarna växte sig stora med hjälp av de lönsamma näringarna.

Runmarö drabbades, likt många andra skärgårdsöar, av den ryska flottans anfall 1719 (de så kallade rysshärjningarna). Bebyggelsen på ön brändes ned och idag finns endast ett tiotal ryssugnar bevarade från denna tid. Ön byggdes sedan upp på nytt. Runmarö Hembygdsgård byggdes på 1800-talet och var fram till 1953 öns skolorhus. Under 1950-talet invigdes Runmarö skola, som är den verksamma skolan på ön idag. I slutet av 50-talet tillkom Runmarö kyrkogård och 1973 invigdes Runmarö kapell. Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet började befolkningen från Stockholm komma ut till Runmarö som sommargäster. De hyrde till en början in sig hos ortsbefolkningen och kom med tiden att bygga egna sommarhus. Idag är turistnäringen en viktig försörjningsbas.

I folkmun brukar Runmarö kallas för ”Författarnas ö” med anledning av att det har bott många författare och konstnärer på ön genom tiderna. En av dessa var August Strindberg som bodde på ön under tre somrar runt 1890.

Förbindelser/Transport

Avstånd och tid

Att färdas från Runmarö till närmaste huvudort (ort med bank med full service, postkontor, systembolag klädbutiker mm) tar cirka 55 minuter med privat färdstätt och cirka 70 minuter med kollektivtrafiken. På samma restid kommer du cirka 8,2 mil (82 km) på land om du kör i 90 km/h.

Bryggor

På Runmarö finns tre trafikerade bryggor, Långvik, Gatan och Styrsvik. Bryggorna trafikeras av Waxholmsbolagets båtar året om. År 2016 var antalet påstigande med Waxholmsbolagets båtar 53 947 personer. Antalet avstigande samma år var 53 562 personer. Under ett år finns flera olika turlistor med Waxholmsbolaget vilket försvårar planeringen för såväl boende som besökare. Boende menar att osäkerheten kring turtabellerna är ett problem då den försvårar planering och således riskerar att hindra utveckling. En basturlista skulle förenkla arbetspendling.

Enkla tilläggsalternativ finns vid bryggorna Styrsvik, Gatan och Långvik. För den som kommer med egen båt finns även möjlighet att ankra upp i Norrviken på Storön, en historisk hamnvik, där Svenska Kryssarklubben numera håller till. Utöver de större bryggorna finns även privata bryggor på ön.

På Runmarö saknas gästhamn, och många boende ser att utveckling av en gästhamn skulle vara positivt för området.

Bredband

Runmarö bredband ekonomisk förening har länge arbetat för att få bredband till ön. Ihop med fiberföreningarna på Nämdö, Ornö och Harö har föreningen bildat ett gemensamt aktiebolag, Stockholms skärgårdsnät AB. Bolaget har beviljats bidrag för att bygga ut området från Ornö hela vägen upp till Harö. Arbetet med bygget av Runmarö har nu påbörjats. I dagsläget pågår upphandling

av entreprenörer och material. Ansökningar för tillstånd från myndigheter och markägare pågår också för fullt. Runmarö bredbandsförening uppmanar alla som vill vara med att anmäla sig.

Post och paket

På Runmarö finns inget postkontor. De som har möjlighet att beställa genom sina företag får leverans direkt till Runmarö men privatpersoner hänvisas till fastlandet för att hämta ut paket. Boende på Runmarö skulle helst se att det finns ett utlämningsställe på Runmarö eller att det finns en uppsamlingsstation för paket, oberoende distributör.

Godstransporter

Stockholms läns landsting har godsfärjor samt att gods går med Waxholmsbolagets vanliga båtar.

Lokala transporter

På Runmarö finns grusvägar och det är enkelt att ta sig fram till fots. Det finns även möjligheter till transport med fordon på en stor del av ön. Den största vägen går från Styrsvik. Vägen är statligt ägd och benämns väg 697. Runmarö Väg entreprenad sköter underhållet på en stor del av det enskilda vägnätet, året runt.

Bilen är ett vanligt färdmedel, vilket skiljer ön från en del andra skärgårdsöar, men precis som på många andra skärgårdsöar är det även vanligt att färdas via flakmoppe. För parkering finns en infartsparkering med möjlighet till parkering i upp till 7-dagar en bit upp från Styrsvik brygga. Parkeringen är dock ofta full, speciellt under sommartid då det är fler som ska samsas om platserna. Det finns även mycket cyklar på ön och cykeluthyrning finns i Runmarö Lanthandel.

I området kring Runmarö finns flera olika sjötaxibolag som utför persontransporter året om med båt och svävare. Runmarö Båttaxi AB driver Stavsnäs Båttaxi och Charter AB tillsammans med tre andra rederier. Bolaget genomför persontransporter året runt.

I svenska fartygsregistret är 30 större fartyg registrerade på ön. Antalet fritidsbåtar är dock betydligt fler då fritidsbåtar inte är registreringspliktiga enligt svensk lag, endast båtar som används yrkesmässigt är registreringspliktiga. Alla skepp är registreringspliktiga oavsett användningsområde.

Näring

Förr i tiden var fisket huvudnäring och med tiden blev det vanligt att arbeta inom lotsnäringen. Andra dominerande näringar under historien har varit kalkbruk och bilverkstad. Förr var det även vanligt att familjer på Runmarö hade egna djur och bedrev självhushåll.

Idag är flera olika företag verksamma på ön. Totalt finns runt 56 näringslivsverksamheter men lokal företagarförening saknas. Företagarna på ön har dock möjlighet att vara med i Skärgårdsföretagarna och i Värmdö företagarförening. Intresseföreningen på ön driver även företagarnas talan i många frågor och ser således efter företagarnas intressen.

De fastboende arbetar till exempel som rörmokare och elektriker, inom skola, affär, keramikverkstad, varv, krog och restaurang. Runmarö båtvarv, som ligger vid Solberga, är största arbetsgivaren på ön. På Runmarö finns även de som försörjer sig på djurhållning med får, hästar och kvigor.

Många av de bofasta arbetspendlar till annan ort.

Service

Dagligvaruhandel och drivmedel

Runmarö är en av få öar i skärgården som har service som är öppen året runt. Runmarö Lanthandel som ligger cirka 200 meter från Styrsviks brygga är åretruntöppet och är frimärksombud och ombud för Systembolaget och Apoteket. Butiken erbjuder även cykeluthyrning.

Lottas bageri och café som ligger en bit upp från Runmarö Lanthandel har både bageri och café som är öppna under sommartid.

Drivmedelstationer saknas på ön men i Stavnäs finns en åretruntöppen mack för alla typer av drivmedel. Detta är något som många boende upplever som problematiskt då de måste färdas med drivmedel på båt ut till ön för att tanka sina bilar.

Krog och restaurang

På Runmarö finns möjlighet att gå ut och äta under sommartid. Då håller krogen Svängen öppet för såväl lunch som middag. Krogen är belägen en bit från vattnet, cirka tvåhundra heter från Styrsvik. På menyn finns blandade enklare rätter. Ibland anordnas även fester här samt att det spelas livemusik under vissa sommarkvällar.

Sjukvård

Från Djurö vårdcentral utgår en läkarbåt som besöker Runmarö varannan vecka. Båten har en fast rutt i skärgården och besöker kommunens större öar. När båten besöker Runmarö finns läkaren på öns läkarmottagning som är placerad i anslutning till förskolan. För andra besök finns vårdcentralen på Djurö.

Övernattningsmöjligheter

På Runmarö finns få större anläggningar för övernattnig.

Solberga Gård bedriver Bed and breakfast i Vånö under sommartid. Solberga Gård har ett hus till uthyrning, med vackert läge och sjöutsikt. Det finns även möjlighet att boka övernattnig för grupper vid enklare konferenser eller kursverksamhet.

I Vånö finns också möjlighet att boka Bed & Breakfast via Bed & Breakfast i en rosenträdgård som erbjuder 5 bäddar fördelade på 4 rum, kök, liten dusch och toalett, alternativt 1,5 rum och pentry med 2 bäddar, dusch och toalett. Bed & Breakfast har öppet under sommartid.

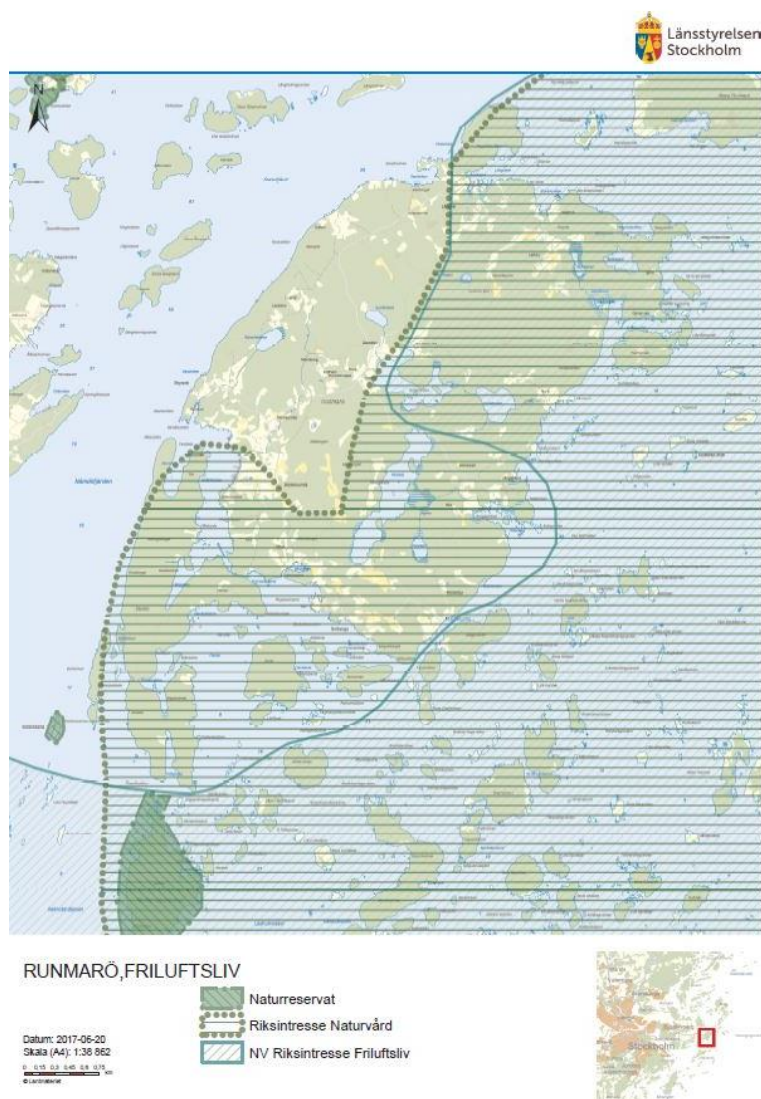
Utöver dessa möjligheter finns även möjlighet att boka boende i mindre privata stugor samt möjlighet att tälta. Anordnad tältplats saknas men för den som vill komma med privat tält råder allemansrätten.

Offentliga toaletter saknas på ön, något som upplevs problematiskt för besöksnäringen.

Natur och vatten

På Runmarö finns mycket vacker och omväxlande natur och ön har hela nio insjöar, som ofta benämns träsk. Ett av dessa är trolska Silverträsk som omnämns av Strindberg. Inom områdets strandområden har ett stort antal fynd av rödlistade arter gjorts. Uppeby-, Nore- och Viträsket samt Kasviken är i kommunens översiktsplan utpekade som ekologiskt särskilt känsliga områden. Flera av sjöarna är näringsfattiga och har klart vatten. Mellan Viträsket och Kasviken ligger myren Purren, som i den nationella våtmarksinventeringen bedömts ha mycket högt naturvärde. Purren finns med i Naturvårdsverkets myrskyddsplan över våtmarksområden som avses få ett långsiktigt skydd senast år 2015.

Nära Kasviken förekommer berggrund av urkalksten och Skogsstyrelsen har utpekat nyckelbiotoper; till exempel en barnnaturskog och en alsumpskog. Väster om Viträsket finns betesmarker med höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. Här rör det sig om en stor, talldominerad och mycket örtrik betad skog. Nära Silverträsket finns en nyckelbiotop i form av en blandsumpskog med rikligt med död ved. De nämnda sjöarna ingår i ett större område på östra Runmarö som kommunen i sin översiktsplan utpekat som en lokal grön värdekärna.

Karta över naturreservat och riksintresse naturvård på Runmarö och i närområdet.

Naturreservat

På Runmarö finns inget naturreservat men Munkö som ligger nedanför Runmarö innefattas av naturreservat. Syftet med området är att bibehålla områdets värdefulla växt- och djurvärld i en särpräglad skärgårdsnatur och skärgårdslandskap samt att säkra allmänhetens friluftsliv. Inom områdena finns speciell natur som gammal naturskog, myrmarker, dalgångar, gamla betesmarker, örtflora, holmar- och skär, rikt fågelliv, bad- och friluftsmöjligheter samt fina naturhamnar och sandstränder.

Riksintresse friluftsliv, kulturmiljövård och naturvård

Den sydöstra delen av Runmarö och öarna söder därom omfattas av ett område av riksintresse för friluftsliv (Stockholms skärgård, yttre delen). Ytterskärgården intar som helhet en särställning i länets natur. Det största värdet för friluftslivet ligger i den goda tillgången på naturhamnar och de mycket höga naturvärdena. Ytterskärgårdens mosaik av öar, kobbar och skär ger praktiskt taget outtömliga möjligheter för båtlivet, men även för fiske, kanotning och naturstudier.

Stora delar av värdet för friluftslivet ligger i att kunna finna ”örörd” natur utan särskilda friluftsanläggningar. Samma delar omfattas även av ett område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB (Stockholms skärgård; Sandhamn – Runmarö – Biskopsö). Området har utomordentligt stora naturvärden och det finns goda möjligheter till friluftsliv som exempelvis båtsport och fiske. Växt- och djurlivet är i flera avseenden mycket intressant och många företeelser är i globalt perspektiv unika.

Sjöarna och hela den östra delen av Runmarö har dokumenterat höga naturvärden och stora delar av Runmarö omfattas av riksintresse för naturvård. Östra Runmarö är främst barrskogsklätt, till övervägande del med tall, men det finns också lövskog. Berggrunden består av urkalksten vilket är en viktig anledning till att ön är ett av länets floristiskt rikaste områden. Ingen annan plats i landet kan uppvisa så många arter på ett så begränsat område. Även faunan är rik. I stort sett motsvarande område pekas i översiktsplanen ut som ett bevarandeområde av nationella värden.

Områdena kring Uppebyträsket och Noreträsket samt strandsträckan en bit norr om Nore omfattas också av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. De två skärgårdsbyarna visar landhöjningens effekter för bebyggelsemönstret. Vid Nore finns också spår efter den äldre kalkhanteringen. Det är ett tidigt industriminne och en sällsynt näring i Stockholms skärgård. Norr om Nore finns en kalkbarrskog med sådana värden att den utgör en nyckelbiotop.

Liksom kring sjöarna finns inom övriga aktuella strandsträckor på Runmarö gott om stigar. De nordligare strandpartierna är delar av den lokala gröna värdekärnan. Ön har som helhet höga värden för friluftslivet och speciellt de nordöstra delarna har stränder som är lämpliga för bad och strövande. Vid Byholmen finns en våtmark, Bredvarpen, som enligt kommunen är ett ekologiskt särskilt känsligt område. Grundområdet i anslutning till Bredvarpen, samt Hagrellsbukten längre norrut vid Långviken, är skyddsvärda, enligt översiktsplanen.

Viktiga områden för friluftslivet på den södra delen av Runmarö är exempelvis Jerkers udde, väster om Södersunda, med badstrand och Telegrafberget, sydost om Solberga, som är ett utsiktsberg. Väster om Telegrafberget finns skogsbetesmarker med sådana särskilda värden att de berättigar till miljöersättning.

Strandskydd

Runmarö omfattas både av generellt och utvidgat strandskydd. Framförallt östra sidan omfattas av utvidgat strandskydd. Andra delar av ön omfattas av generellt strandskydd eller detaljplaner. Det generella strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd och det utvidgade omfattar land- och vattenområdet intill 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och långsiktigt bevara goda livsmiljöer för växt- och djurlivet på land och i vatten. Allmänhetens tillgång till stränderna är av stor betydelse för friluftsliv och rekreation. Övergången mellan land och vatten är också betydelsefull för en rad olika livsmiljöer som många arter är beroende av. Vissa bottnar kan exempelvis vara värdefulla miljöer som lek- och uppväxtområden för fiskar och andra organismer.

Marinbiologi

Runmarö har flera viktiga grunda havsvikar. De grunda och våg och vindskyddande områdena värms upp fortare på våren och det varma vattnet gynnar bland annat reproduktionen av abborre och gädda. I grundområden finns de bästa förutsättningarna för undervattensvegetation där det ringa djupet möjliggör att solljuset tränger ner till botten. Vegetationen bildar uppväxtmiljöer för fiskar och andra vattenlevande djur och möjliggör för till exempel att abborren kan sätta fast sina ägg på blad. Skyddade vikar ger en speciell vegetation som är känslig för vågsvall och störningar så som muddring och bryggor. I mer vågexponerade områden med hårbotten växer ofta blåstång som är av stort värde för växter och djur.

Värmdö kommun har pekat ut Fladen nordöst om Storholmen som extra skyddsvärd och flera vikar är avsnörda och skyddade så som Långvik vid norra ön och Långvik vid södra ön, Sandvik, Kilaviken, vikarna innanför och runt Ängsholmen, Runö och Koholmen vid södra Runmarö och Norrviken på Storön.

RUNMARÖ, UNDER YTAN LstAB MMSS Naturvärden vegetation

Datum: 2017-06-20
Skala (A4): 1:38 862

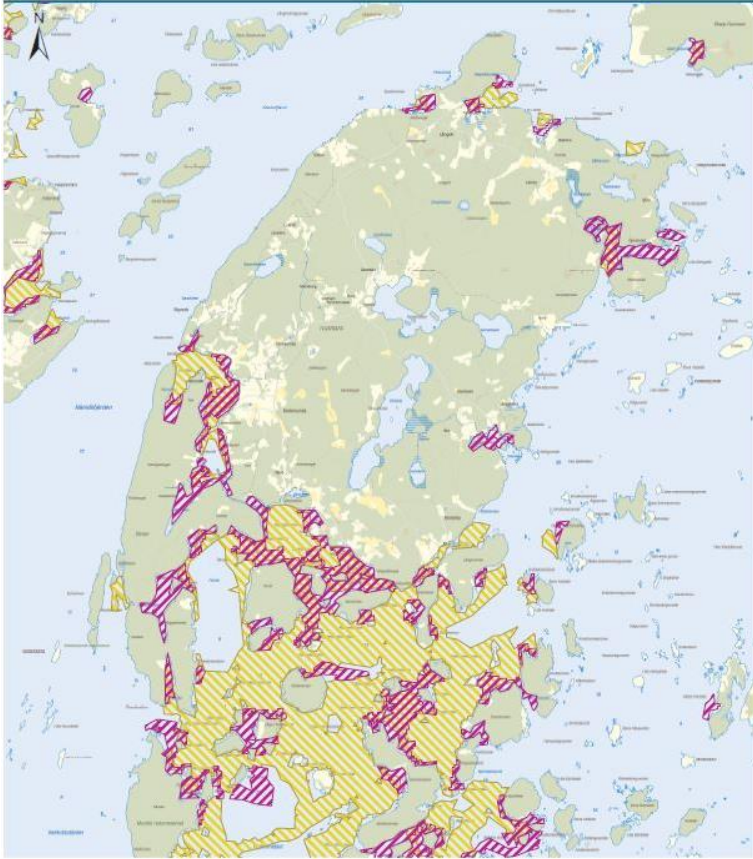

Kartan över naturvärden under ytan på Runmarö och i närområdet.

Data som presenteras i kartorna över uppväxt- och lek-områden för fisk är tagen från BALANCE-modellen. Utfallet från modellen visar att Stockholms skärgård har mycket goda grundläggande förutsättningar för rekrytering av abborre och gädda.

I BALANCE (Baltic sea management - Nature Conservation and sustainable development of the Ecosystem through spatial planning) har organisationer, myndigheter, forskare med flera samverkat i syfte att ta fram verktyg för ett långsiktigt hållbart nyttjande och förvaltning av fiskbestånd i Östersjön, Kattegatt och Skagerack.

Variablerna som lagts in i modellen för att hitta lek- och uppväxtområden är djup, siktdjup och vågexponering. Modellens syfte är att visa fiskars rekrytering baserat på miljökrav för att se var i skärgården lek- och uppväxtområden kan finnas.

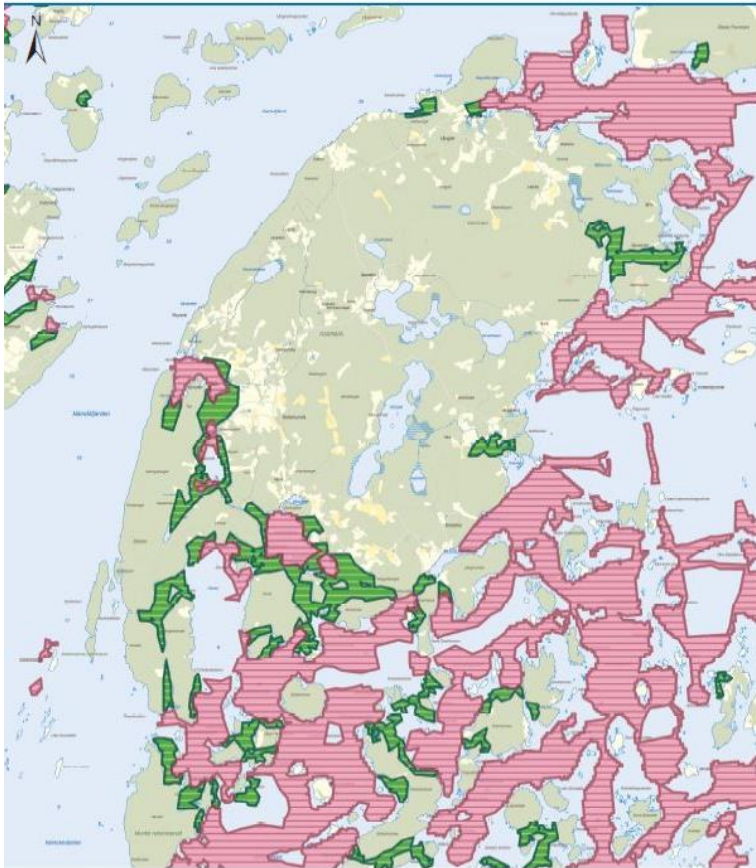
RUNMARÖ, UPPVÄXTOMRÅDEN GÖS OCH GÄDDA

Datum: 2017-06-20
Skala (A4): 1:38 862
0 100 200 300 400 m

- Uppväxtområden Gädda (BALANCE)
- Uppväxtområden Gös (BALANCE)

Karta över uppväxtområden för Gädda och Gös enligt BALANCE på Runmarö och i närområdet.

RUNMARÖ, ABBORRE

Datum: 2017-06-20
Skala (A4): 1:38 862
© Länsstyrelsen

Uppväxtområden Abborre (BALANCE)
Lekområden Abborre (BALANCE)

Karta över lek- och uppväxtområden för Abborre enligt BALANCE på Runmarö och i närområdet.

Utbildning, kultur och föreningsliv

Skola/förskola och bibliotek

Värmdö Skärgårdsskola har fem avdelningar varav en är placerad på Runmarö, en F-9-skola. Runmarö skola har en kultur- och hälsoprofil. I anslutning till skolan finns även en liten förskola. I skolan går 20 barn i klass 1-9 och i förskolan går 9 barn. Runmarö skola har varit öppen sedan 1980.

I skolans lokaler finns Runmarö ö-bibliotek som sköts av boende på ön och skolans personal. Biblioteket tillhör inte Värmdö bibliotek och omfattas därmed inte av samma biblioteksservice som de kommunala biblioteken. Biblioteksservicen är under utveckling. Under år 2017 planeras separata avdelningar för nytugiven vuxen- och barnlitteratur, bredband och lap-tops.

Bokbåten, som besöker skärgårdsöar, kommer även till Runmarö en gång på hösten och en gång på våren. Bokbåten drivs av Regionbiblioteket Stockholm i samarbete med skärgårdskommunerna. Öar med skolor/förskolor får längre besökstid i båten. Önskemål om böcker kan lämnas in till bokbåten.

Kultur och friluftsliv

På Runmarö finns goda möjligheter till kultur och friluftsliv. Stråken av kalksten har skapat förutsättningar för en värdefull och unik natur med variationsrik växtlighet och ön är känd för sina många olika orkidéer.

I hembygdsgården finns ett museum som är öppet under sommartid. Museet är en filial till skärgårdsmuseet i Stavsnäs. I Hembygdsföreningen anordnas även fotoutställning under sommartid samt att det finns möjlighet att lära sig att måla med akvarell, akvarellkurs har anordnats i hembygdsgården sedan 24 år tillbaka.

För kultur- och historieintresserade finns det även bevarade boningshus i Runmarös byar och välbevarade sportstugor från 1940-talet och framåt att skåda. Populära kulturarrangemang är Runmarödagen och olika teaterföreställningar, som hålls under sommarmånaderna.

För den sportintresserade finns möjlighet att spela tennis på den offentliga tennisbanan i anslutning till Hembygdsgården. Tack vare närheten till ytterskärgården är Runmarö också en bra utgångspunkt för kajakturer. Vid Solberga Gård på södra delen av ön finns möjlighet att hyra kajak. Där kan du även handla hantverk i gårdsbutiken och njuta av utsikten från trädgårdscaféet. På gården ligger också Telegrafberget, öns högsta berg, som är ett populärt utflyktsmål med vacker utsikt. Solberga gård har även turistinformation.

Anordnad badplats finns vid Södersunda och fler vackra stränder som är lämpliga för bad och vandring finns till störst del på de nordöstra delarna av ön. Andra vackra områden är Näsudden och tidigare nämnda Telegrafberget.

Fiske med handredskap är fritt i Stockholms skärgård och för den som har egen båt går det bra att fiska utanför Runmarö. Här kan man fånga abborre, gädda, strömming, sik, havsöring och en och annan plattfisk.

Föreningsliv

På Runmarö finns flera verksamma föreningar som tillsammans bidrar till gemenskap, engagemang och aktivitet på ön.

Runmarö Hembygdsförening är idag en aktiv förening med drygt 400 medlemmar. Föreningen bildades 1944 och har sedan dess haft aktiviteter på ön. Årliga aktiviteter är teater, julmarknad, pingisturnering, knytkalas, valborgsmässobål och sommarbio. Föreningen anordnar även Runmarödagen varje år med matservering och försäljning av alla dess slag. Inom föreningen finns olika verksamhetsgrupper, till exempel slöjdgrupp, boulegrupp och teatergrupp och föreningen arbetar aktivt med forskning av öns historia.

Runmarö Hembygdsförening driver och vårdar också Runmarö Hembygdsgård som ligger i Uppeby, centralt placerad på ön. Fastigheten används som föreningslokal för de flesta av föreningens aktiviteter och de som inte är medlemmar har möjlighet att hyra lokalen för aktiviteter. Föreningen ger även ut Runmarö Tidning, som utkommer två gånger per år.

Runmarö bredband ekonomisk förening har funnits sedan 2013 då arbetet med att få bredband till ön startade genom Runmarö Intresseförening tack vare ett antal engagerade eldsjälur. Därefter startade Runmarös bredbandsförening med ändamål är att främja medlemmarnas ekonomiska intressen, genom

att via ett lokalt fibernät för bredband, ledningsnätet, tillhandahålla medlemmarna nätkapacitet för bland annat data- och telekommunikation. Alla fastighetsägare på Runmarö med kringliggande öar kan bli medlemmar i föreningen och därmed ansöka om bredband via fiber.

Föreningen Runmarö Yacht Club startade sin verksamhet 1991 med målsättningen att främja segling och båtliv på Runmarö med omnejd. Idag anordnar föreningen många aktiviteter. Seglarskola anordnas under sommarlovsveckorna med plats för cirka 35–40 elever och kappseglingar anordnas varje år, de flesta är rena klubbseglingar för klubbens medlemmar. Runmarö Runt, som genomförs i slutet av juli eller början av augusti, är den segling som drar flest deltagare.

Runmarö intresseförening bildades 1972. Intresseföreningen arbetar mycket gentemot myndigheter, är medlem i SIKO och Skärgårdarnas Riksförbund och har representanter i Värmdö kommuns skärgårdsråd. Genom tiderna har föreningen engagerat sig i flertalet frågor och har nästan undantagslöst fått tillfälle att yttra sig i planförslag som kommunen tagit fram som rör Runmarö. Föreningen har även bedrivit frågor på egen hand som rör alltifrån kompetensutveckling för ö-bor i form av datautbildning till att utreda möjlighet till hyresrätter på Runmarö och driva på för återöppnande av skola och ökade turer från och till ön. Föreningen har även sett till att parkeringsplatser byggts på flera ställen och byggt ett vänthus i Styrsvik, som de även betalar för belysning i anslutning till.

Föreningen Fårskallarna är en ideell förening som tar hand om 42 får och lamm på Runmarö för att på så sätt hålla öns landskap öppet. Föreningen har ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen för att hålla markerna öppna och fick våren 2017 Värmdö kommuns miljöpris för sitt arbete med att hålla Runmarös landskap öppna med hjälp av fårarbete och såg. Arbetet började 2013 och har utvecklats sedan dess. Medlemmarna är till största del deltidsboende unga pensionärer som har tid att bedriva denna typ av arbete. Förutom den aktiva kärntruppen är ett 50-tal öbor stödmedlemmar och bidrar både ekonomiskt och med arbetskraft när hagen ska stängslas eller fåren flyttas.

Framtid

I Värmdö kommuns översiktsplan 2010–2030 anges att kommunen ser att besöksnäringen på Runmarö har stor potential att utvecklas. Kommunen ser att nya verksamheter, företagshus och liknande kan etableras utmed vägarna till Uppeby och Söderby. Vidare anges att ny sammanhållen bebyggelse främst bör tillkomma i anslutning till Styrsvik och att fastboendes möjligheter till hyresrätter i området bör utredas vid planering för framtiden.

Förtätning kan ske inom byarna Styrsvik, Uppeby, Norrsunda, Södersunda, Solberga, Söderby, Kila, Lugnet och Långvik om bebyggelsen anpassas i läge och form. Markprov måste dock tas innan grävning på land mellan Söderby och Kila eftersom att det har legat en zinkfabrik i området.

Av geologiska skäl krävs radonundersökningar före byggande på öns nordvästra del. Åtgärder som kan ha påverkan på våtmarken Purrens eller Silverträskets växtlighet och hydrologi undviks och särskild hänsyn ska tas till Runmarös kalkpräglade vegetation. Betesdriftens betydelse i området mellan Kasviken och Vitträsk för att bevara lundskogen betonas även särskilt.

För åretruntrafiken är Styrsviks- och Långviks bryggor huvudbryggor och Styrsviks brygga är huvudbrygga för godstransporter.